

jatelj in častitelj sv. križa; zato njim je pa Bog tudi veliko križev pošiljal. O križih pa, ki njih ni Bog naravnost pošiljal, ampak so njim njih drugi nakladali, raje molčim; nečem nikomu težkega srca delati, ker vem, da so tudi oni vsem iz srca odpustili.

Krajni šolski svet in „terna“. Ako je za učiteljsko službo več prosilcev, krajni šolski svet nima pravice, iz vseh si le tri ali tako zvano »terno« izvoliti, marveč mora brez »terne« izreči svoje mnenje o vseh, kakor veli § 5 deželne postave štajarske, dne 17. maja 1888. Deželni zakonik št. 15. Posebne želje pa sme krajni šolski svet pri svoji odpošiljavi prošenj vselej izreči. Uloge s »terno« bodo se odslej vračale v popravek nazaj krajnemu šol. svetu. Ukaz vis. c. kr. dež. šolskega sveta z dne 21. januarija 1892 št. 254. »Terno« postaviti ima pravico le okrajni šolski svet.

Fr. S. Šegula.

Gospodarske stvari.

Grah in njegova korist.

Sadi se mnogo sort graha, koje se po obliki, barvi, velikosti in času, v katerem dozori, razlikujejo. V obče razločujemo pa te-le poglavitne vrste: navaden zelen grah, velik zelen grah, bel leten grah, rumen leten grah, rumen jesenski grah, tako zvan grmast grah, sivkast okrogel in sivkast voglat grah. Vse te razne sorte graha zahtevajo isto zemljo in isto delo; priporočati je tedaj, da se vsaja ista sorta, katero najlažje uporabimo ali pa razprodamo — paziti se mora seveda na to, katera sorta obnebu in dotični zemlji bolj prija. Če zemlja in zračje grahu ne prija, ne more uspevati, skazi se in komaj dve leti nosi primeren sad. V tem slučaju se mora dotična sorta opustiti ali pa se mora vsako leto novo seme porabiti. A navadno nosijo, kakor skušnja uči, prejšnje sorte več sadu (graha), poznejše pa več stročja. Poprejšnje sorte so tedaj večje vrednosti, ker se bolj boleznij branijo, boljši, malo črviv sad nosijo, in slednjič ker njih stročje tako ne gnjije, kakor pri poznejših sortah.

Kar se obnebu dostaje, ni grah tako zbirčen, kajti povsod, kjer pšenica še dozori proti polovici avgusta, obrodi tudi dobro grah. Prvi pogoj uspevanja graha je zemlja, srednje visoka z debelo rodovitno prstjo in s peščeno podlago, koja prepušča vodo. Visoka, suha ali pa nizka močvirnata zemlja ne prija posebno grahu. Najboljša tla za grah so apnena, peščena, ilovnata prst; obrodi vendar tudi v dobri peščenci, ako se je z laporjem ali pa apnom pognojila, ali pa v ilovični zemlji, če je vreme ugodno, da jo dobro prerahljamo. V obče težka zemlja grahu najbolj prija.

Predebel gnoj ni grahu v prid. Če ga debelo pognojimo, rase sicer hitro, a ne razvije kaj posebnega sadu, ampak zgolj stročje. Najboljši grah prinaša zemlja, ki ima toliko moč v sebi, da brez vsakega gnoja rodi cele žetve. Kjer se pa mora vsakokrat na novo gnojiti, tam se naj gnoji poprejšnjo jesen in sicer z živinskim gnojem. Vendar tako gnojenje se dobro obnese le na težji, bolj močvirnati zemlji. Na bolj mehki zemlji je priporočati gnoj, ki se pripravlja iz kostij (tako zvana »koščena melja«) in pepel. S takšnim gnojem pa se naj gnoji le tedaj, kedar se seje. Kjer pa hočejo več stročja nego graha pridelati, tam ni gnoja nikdar preveč. Bolj ko se je gnojilo, tem večji vzraste grah, tem več stročja, temveč slame, boljše rečemo krme obrodi, vrhu tega pa še dobi njiva toliko moč, da lahko vsako poznejše seme v njej dobro uspeva.

Po kaki rastlini pa je najboljše grah saditi, to je težko razsoditi. Kajti skušnja uči, da grah, zasajen za letnim in zimskim žitom, ravno tako obrodi, kakor grah, zasajen za repico, rudečo peso, konopljo itd. A nikdar se se ni zapazilo, da bi bil grah, ako je zemlja dobro obdelana in rodovitna, zasajen za to rastlino boljše uspeval, kakor za drugo. Vendar je popolnoma odsvetovati, grah za grahom zasadi; kajti v tem slučaju prinese le redkokrat in v najbolj ugodnih okoliščinah primeren sad.

Pri kulturi graha se mora posebno paziti na to, da se grah zasadi globoko v zemljo, ki je popolnoma čista in snažna. Če se grah zaseje v njivo, kjer je ravno poprej dozorelo žito, mora se strnišče naenkrat po žetvi razorati in črez 14 dnej povleči. Drugokrat naj se potem orje še v prvi polovici oktobra, in sicer pol tako globoko, kakor kedar se seje. In tako naj ostane zemlja razprašena do časa setve. Kedar se pa grah seje, naj se brazda ravno tako globoko vleče, kakor pri setvi žita. Tako je njiva popolnoma pravilno in dobro obdelana in plevelj ne bode poglala v toliki meri. Če je pa zemlja ležja, tedaj se grah tudi slobodno seje za pozno repo (strnišnico), katera se je na pol pognojila; pri taki kulturi obrodi grah obilen sad. Ako je zemlja dosti močna in čista, pa se tudi z obilnim uspehom med zimsko žito in grah zaseje pozna repa in špargelj. Če pa delamo narobe, nam je le na kvar. Setva pa se naj vrši, kedar se je zemlja popolnoma posušila. Če že marcija lahko sejemo, so žetve obilnejše nego če se le aprila ali pa majnika sejati moramo. Ako ni mrz posebno hud, ne škoduje grahu. Če si na široko metaje sejal, moraš, ako je zemlja lahka in suha, setev porati, ako pa je zemlja težja in bolj močvirnata, moraš jo do dobra povleči, ako je vreme ugodno.

(Konec prih.)

Sejmovi. Dne 2. aprila v Artičah in v Dramljah. Dne 4. aprila v Šent-Ilji pri Gradiči, pri Sv. Križi na Murskem polju, v Ločah, v Mariboru in v Rušah. Dne 5. aprila v Celji in v Radgoni.

Dopisi.

Iz Čadrama. (Posvečenje novega križeva pota.) [Konec.] Ravno tisti mil. g. celjski opat so dne 6. t. m. to je 1. nedeljo v postu prišli v konjiški okraj, v Čadram, ne k žalosti pokopa, ampak k veselemu opravilu posvečenja novega križeva pota, katerega je znani slikar g. Tomaž Fantoni v dveh zimah za našo cerkev prav ukusno na platno namalal po Fürich-u in sicer tako, da se bo prej ali slej v novo cerkev po spremenjenem okvirji prenesti zamogel. Po drugem opravilu prišli so imenovani g. in tudi vč. g. dekan iz Bistrice A. Hajšek in še nekateri gg. sosedje in proti dvema se je zbralo v farovžu nad 40 belo oblečenih deklet, ki so v slovesni procesiji nesle okoli cerkve vseh 14 tabel in ko smo v cerkev prišli, so mil. g. posvečitelj v prav prisrčnem nagovoru nam razložili, kako da nam mora premišljevanje trpljenja N. G. J. Kr. ljubo in sladko biti, kakor se od preroka Ezehiela bere, da ko ga je Gospod za preroka poklical, mu je dal zvitek papirja v usta, da ga je pojedel in bil mu je sladek ko med. — Mi ne moremo vsi obiskati dalnjih krajev na Jutrovem, kjer je nekdaž Kristus hodil, pa obiskujmo in premišljajmo radi sv. križev pot in ravno tistih odpustkov se vdeležimo, kakor če bi šli v sv. deželo. Po nagovoru so se križi in postaje posvetile, obesile in molil se je križev pot in litanije in ljudstva bilo je toliko pričujočega, da je naša